

Vec C-797/21

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

15. december 2021

Vnútroštátny súd:

Sofijski rajonen sad

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

15. december 2021

Navrhovateľ:

Y. YA.

Odporkyňa:

K. P.

Predmet konania vo veci samej

Konanie bolo začaté na návrh Y. YA. na vydanie príkazu na ochranu pred násilím. V súčasnosti sa už v konaní prejednáva len sporná otázka trov konania, v súvislosti s ktorou súd podáva návrh na začatie prejudiciálneho konania.

Predmet a právny základ návrhu na začatie prejudiciálneho konania

Vnútroštátny súd podľa článku 267 ZFEÚ predkladá Súdnemu dvoru Európskej únie dve skupiny výkladových otázok. Prvá skupina sa týka nezávislosti súdnych orgánov a najmä zlučiteľnosti pravidiel o dlhodobom dočasnom pridelení sudcov podľa bulharského práva s požiadavkou podľa článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ zaručiť nezávislosť súdov členských štátov Európskej únie. Druhá skupina otázok sa týka účinkov právnych aktov, ktoré vydal senát, ktorý potenciálne nespĺňa štandardy nezávislého súdu, ak obsahujú pokyny pre vnútroštátny súd nižšieho stupňa.

Prejudiciálne otázky

1. Má sa článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ vykladať v tom zmysle, že z dôvodu porušenia nezávislosti súdov nie sú občanom zaručené prostriedky nápravy potrebné na účinnú súdnu ochranu, keď je v členskom štáte Európskej únie prípustné dočasné pridelenie sudcov na súd vyššieho stupňa s ich súhlasom na dobu neurčitú rozhodnutím riadiaceho orgánu súdnictva nezávislého od iných štátnych orgánov, keď síce sú stanovené predpoklady pre rozhodnutie o ukončení dočasného pridelenia, ako aj opravný prostriedok proti tomuto rozhodnutiu, ktorý však nemá odkladný účinok v prebiehajúcom konaní, a na základe akých kritérií by sa malo konkrétne skúmať, či je dočasné pridelenie na dobu neurčitú prípustné?

2. Bola by odpoveď na prvú otázku iná, ak by objektívne predpoklady pre rozhodnutie o nariadení ukončenia dočasného pridelenia boli stanovené zákonom a podliehali by súdnemu preskúmaniu, ale neboli by stanovené žiadne také súdne preskúmateľné predpoklady pre výber sudcov, ktorí majú byť dočasne pridelení?

3. Ak bude odpoveďou na prvú otázku to, že dočasné pridelenie sudcov je za takých podmienok prípustné, ak sú dodržané objektívne pravidlá, má sa pri skúmaní toho, do akej miery sú vnútroštátne ustanovenia v rozpore s požiadavkou dostatočných prostriedkov nápravy podľa článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ, prihliadať nielen na zákonom stanovené kritériá, ale aj na spôsob ich uplatňovania príslušnými správnymi a súdnymi orgánmi?

4. Má sa rozhodnutie Komisie 2006/929/ES vykladať v tom zmysle, že odpoveď na predchádzajúce tri otázky by sa zmenila, ak by sa zistila vnútroštátna prax dočasného pridelovania, základom ktorej bola právna úprava, ktorá je podobná aktuálne účinnej úprave, a to viedlo k námietkam v rámci postupu spolupráce a kontroly zavedeného uvedeným rozhodnutím?

5. Ak sa zistí, že vnútroštátne ustanovenia upravujúce dočasné pridelenie sudcov sú prípadne v rozpore s povinnosťou ustanovenia prostriedkov nápravy, ktoré sú podľa článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ potrebné na zabezpečenie účinnej súdnej ochrany, má sa potom toto ustanovenie vykladať v tom zmysle, že vylučuje záväzné pokyny vnútroštátnemu súdu, ktoré udelil súd vyššieho stupňa, ktorého senát bol obsadený aj dočasne prideleným sudcom, a za akých predpokladov je to tak? Sú procesnou vadou postihnuté najmä také pokyny, ktoré sa netýkajú sporu vo veci samej, ale nariaďujú vykonanie určitých procesných úkonov?

Predpisy a judikatúra Únie

Článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ

Rozsudok z 27. februára 2018, Associação Sindical dos Juízes Portugueses, C-64/16 (EU:C:2018:117, body 32 až 37)

Rozsudok z 26. marca 2020, Miasto Łowicz a Prokurator Generalny, [spojené veci] C-558/18 a C-563/18 (EU:C:2020:234, body 34, 35 a 46 až 48)

Rozsudok zo 6. októbra 2021, W.Ż. (Senát pre mimoriadne preskúmanie a verejné veci Najvyššieho súdu – vymenovanie), C-487/19 (EU:C:2021:798, bod 94)

Rozsudok z 23. novembra 2017, CHEZ Elektro Bulgaria a FrontEx International, [spojené veci] C-427/16 a C-428/16 (EU:C:2017:890)

Rozsudok zo 16. novembra 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim, [spojené veci] C-748/19 až C-754/19 (EU:C:2021:931, body 78 až 86)

Rozsudok z 18. mája 2021, Asociația „Forumul Judecătorilor din România“, [spojené veci] C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 a C-397/19 (EU:C:2021:393)

Rozsudok z 5. októbra 2010, Elčinov, C-173/09 (EU:C:2010:581)

Vnútroštátne právne predpisy

Konstitúcia na Republika Bãlgarija (Ústava Bulharskej republiky) – preambula, články 8, 117, 129, 130, 130a, 133

Zakon za sádebnata vlast (zákon o organizácii súdov, ďalej len „ZSV“) – články 2, 5, 16, 30, 36, 87, 107, 160, 165, 176, 178, 188, 189, 191a, 192 a 193, článok 227 ods. 1 a 2

Zakon za zaštitá ot domašnoto nasilie (zákon o ochrane pred domácim násilím)

Graždanski procesualen kodeks (Občiansky súdny poriadok, ďalej len „GPK“) – články 20, 21, 22, 78, 81, 248, 252, 258, 274, 278

Pravilnik za administraciata v šádilištata (Štatút správy súdov) – článok 80

Krátke zhrnutie skutkového stavu a konania vo veci samej

Skutkový stav

- 1 Konanie bolo začaté 28. februára 2020 na návrh Y. YA. na vydanie príkazu na ochranu pred násilím, pričom navrhovateľ uplatňuje, že on a jeho maloletá dcéra boli obeťami násilia zo strany odporkyne K. P. V konaní bolo na 3. júla 2020 vytýčené ústne pojednávanie.
- 2 Dňa 15. mája 2020 navrhovateľ podal na druhostupňový súd [Sofijski gradski šád (Mestský súd Sofia, Bulharsko)] návrh na urýchlenie konania tým, že tento súd určí vnútroštátnemu súdu lehotu na vykonanie procesných úkonov (tzv. „návrh na stanovenie lehoty pri prietáhoch“). Sofijski gradski šád (Mestský súd Sofia) (ďalej len „SGS“) tento návrh uznesením z 2. júla 2020 zamietol.
- 3 Podaním z toho istého dňa, podaným nie na SGS, kde sa v tom čase nachádzal spis, ale na prvostupňový Sofijski rajonen šád (Okresný súd Sofia, Bulharsko) (ďalej len „SRS“), navrhovateľ vzal svoju žiadosť o ochranu späť a vyhlásil, že boli porušené jeho základné práva.
- 4 V nasledujúci deň (3. júla 2020) sa spis stále fyzicky nenachádzal v budove SRS, v dôsledku čoho sa vytýčené ústne pojednávanie neuskutočnilo. V ten istý deň odporkyňa podala na súd návrh, ktorým sa okrem početných námietok voči správaniu navrhovateľa domáhala aj toho, aby jej boli nahradené trovy konania.
- 5 Uznesením SRS zo 14. júla 2020 bolo konanie (z dôvodu späťvzatia žiadosti o ochranu z 2. júla 2020) zastavené. Vnútroštátny súd vychádzal z toho, že sa nemajú nahradiť trovy konania, keďže nemal informácie o uskutočnených úkonoch odporkyne. Skutočnosť, že návrhom odporkyne z 3. júla 2020 sa súd nezaoberal, je dôsledkom pochybenia buď zo strany sudcu alebo správy súdu.
- 6 Dňa 7. augusta 2020 podala odporkyňa sťažnosť, ktorou žiadala, aby jej boli trovy konania nahradené po zastavení konania. Uznesenie o zastavení konania nebolo napadnuté a 7. augusta 2020 nadobudlo právoplatnosť.

- 7 Sťažnosť odporkyne bola odovzdaná odvolaciemu súdu (SGS). Senát, ktorý sa zaoberal touto sťažnosťou, sa skladal z dvoch sudcov vymenovaných na SGS, ako aj z jedného sudcu, ktorý bol 6. februára 2017 [príkazom predsedu Apelativen sąd Sofia (Odvolací súd Sofia, Bulharsko) (ďalej len „SAS“) na dobu 12 mesiacov] dočasne pridelený na SGS zo SRS (a ktorého dočasné pridelenie však do dnešného dňa nebolo ukončené), pričom ako dôvod dočasného pridelenia bola uvedená „existencia neobsadených sudcovských miest, dočasné pridelenie sudcov z SGS na SAS a Värhoven kasacionen sąd (Najvyšší kasačný súd, Bulharsko) (ďalej len „VKS“), dlhodobější rodičovská dovolenka sudcov“. SGS uznesením z 28. januára 2021 konanie o sťažnosti odporkyne zo 7. augusta 2020 zastavil, pričom SGS rozhodol, že príslušný je vnútroštátny súd a tomuto súdu udelil pokyn, aby sám rozhodol o otázke trov konania podľa článku 248 GPK.
- 8 Proti uzneseniu z 28. januára 2021 podal navrhovateľ sťažnosť, ktorú SAS (senát zložený z tých troch sudcov, ktorí už v konaní rozhodovali, pričom jeden sudca je dočasne pridelený) zamietol. Tým sa stali konečnými aj pokyny SGS vnútroštátnemu súdu týkajúce sa rozhodnutia o návrhu odporkyne o trovách.
- 9 Treba poznamenať, že v konaní sa nevyskytli indície pre to, že sudcovia tvoriaci senáty s kontrolnými funkciami podliehali konfliktu záujmov a nikto to ani nespochybňuje. Dôvodom pre pochybnosti sú výlučne objektívne existujúce pravidlá inštitútu dočasného pridelenia, ktoré by mohli vyvolať pochybnosti o nestrannosti dočasne prideleného sudcu.

Fakty o systéme dočasného pridelenia v Bulharsku

- 10 Bulharské právo vždy pripúšťalo, aby bol sudca, ktorý bol vymenovaný na určitý súdny orgán, počas svojho funkčného obdobia za určitých predpokladov dočasne pridelený na iný súd toho istého alebo vyššieho stupňa. Toto oprávnenie sa dlhé roky považovalo za mimoriadne a bolo viazané na určité podmienky. Časom a z dôvodu nedostatku možností (a snád aj nedostatku vôle) personálneho orgánu súdnicstva [Visš sádeben savet, Najvyššia súdna rada, Bulharsko) (ďalej len „VSS“)] organizovať pravidelné výberové konania na povýšenie sudcov vzniká stále viac neobsadených miest sudcov na vyšších súdoch. Pracovné zaťaženie týchto súdov sa zvyšuje a to vyžaduje hľadanie alternatívnych kariérnych ciest.
- 11 Takou alternatívnou cestou je dočasné pridelenie sudcov, ktoré sa rozvinulo do široko rozšírenej praxe, keďže sa nedeje podľa postupu pre uskutočnenie centralizovaného výberového konania, ale len na základe rozhodnutia predsedu súdu, ktoré nemusí byť koordinované s inými súdnymi orgánmi. Tak napríklad dočasné pridelenie sudcu zo SRS na SGS nariaďuje len predseda SAS (článok 87 ZSV), ktorý tiež rozhoduje o dočasnom pridelení sudcu z SGS na SAS (článok 107 ZSV).
- 12 Ustanovenia o dočasnom pridelení sudcov boli za posledných šesť rokov niekoľkokrát zmenené. V reakcii na výhrady Európskej komisie, ktoré táto vyjadrila v rámci postupu spolupráce a kontroly zriadeného jej rozhodnutím

2006/929, sa v roku 2016 uskutočnil pokus o obmedzenie tejto praxe tým, že zmenou ZSV bola stanovená maximálna dĺžka dočasného pridelenia na jeden rok a zakázalo sa opätovné dočasné pridelenie na ten istý súdny orgán (pozri článok 227 ods. 1 ZSV). Táto zmena však do určitej miery stratila svoj význam vytvorením nového článku 227 ods. 2 ZSV (účinný od 14. novembra 2017), ktorý umožňuje, aby bol sudca s jeho súhlasom dočasne pridelený bez časového obmedzenia, ak má orgán, na ktorý bol dočasne pridelený, neobsadené riadne miesto sudcu. V praxi tak rozhodnutia o dočasnom pridelení sudcu bez časového obmedzenia prijímajú len predsedovia súdov, ktorí to schvália, pokiaľ pridelený sudca súhlasí. Skúsenosť ukazuje, že dočasné pridelenie v niektorých prípadoch trvá až deväť rokov.

- 13 Okrem toho, Värhoven administrativen säd (Najvyšší správny súd, Bulharsko) (ďalej len „VAS“) uznesením zo 14. augusta 2020 v správnej veci č. 2374/2020 odmietol predložiť Súdnemu dvoru Európskej únie prejudiciálnu otázku, či dočasné pridelenie sudcov iba rozhodnutím predsedu súdu predstavuje porušenie záruky sudcovskej nezávislosti.
- 14 Ukončenie dočasného pridelenia sa do roku 2018 uskutočňovalo iba rozhodnutím predsedu súdu, ktorý ho schválil. Zmenou článku 30 ods. 5 ZSV z toho istého roku bol vytvorený nový bod 18, ktorým bola Sádijska kolegia na VSS (Sudcovské kolégium VSS) priznaná právomoc ukončiť dočasné pridelenie sudcu, ak „bol porušený postup stanovený v tomto zákone alebo ak je pre prácu súdneho orgánu, z ktorého bol sudca dočasne pridelený, nastane potreba personálneho obsadenia“.
- 15 Zákon nedefinuje, čo znamená „potrebné personálne obsadenie“. Avšak článok 30 ods. 5 bod 18 ZSV vykladal VAS. Rozsudkom č. 8223 z 25. júna 2020 v správnej veci č. 13214/2018 rozhodol, že pri skúmaní „potrebného personálneho obsadenia“ sa má prihliadať iba na vyťaženie súdu, z ktorého bol sudca dočasne pridelený, pričom na tomto súde musí byť zaznamenaná zmena počtu začatých konaní. VAS okrem toho usúdil, že vypočutie dočasne prideleného sudcu kolégiom sudcov VSS nie je nevyhnutným predpokladom ukončenia jeho dočasného pridelenia, keďže ukončenie dočasného pridelenia žiada predseda súdu, z ktorého bol sudca dočasne pridelený.
- 16 Vo vzťahu k praxi kolégia sudcov VSS pri výkone právomoci ukončiť dočasné pridelenie sa vnútroštátny súd podrobne zaoberal protokolom z rokovania kolégia sudcov VSS 23. júna 2020, z ktorého vyplýva, že v konkrétnom prípade bol zmenený zvyčajný postup na vymenovanie určitých sudcov, aby sa ukončilo dočasné pridelenie iného sudcu. Podľa názoru vnútroštátneho súdu rozporuplné odôvodnenie uvedené v protokole vzbudzuje obavy z toho, že personálny orgán súdnictva neprijíma svoje rozhodnutia transparentne a riadi sa pri tom motívmi uspokojiť určitých sudcov na úkor iných. Tento záver vnútroštátny súd opiera aj o rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 19. októbra 2021 vo veci Miroslava Todorova proti Bulharsku, z ktorého (aj keď vo vzťahu k iným

otázkam) vyplýva neochota kolégia sudcov VSS objasniť dôvody nerovnakého zaobchádzania s osobami.

- 17 V súhrne možno o situácii dočasne prideleného sudcu podľa v súčasnosti platného bulharského práva povedať, že v štandardnom prípade dočasného pridelenia podľa článku 227 ods. 1 ZSV dochádza k zmene pracoviska jednorazovo a najviac na jeden rok. Obdobie je pomerne krátke a sudca si je vedomý toho, že sa vráti na svoje pôvodné miesto, takže dočasné pridelenie sa javí byť v súlade s predpokladmi stanovenými v judikatúre Súdneho dvora (pozri nižšie bod 31).
- 18 Inak je to v prípade dočasného pridelenia podľa ustanovenia článku 227 ods. 2 ZSV zavedeného v roku 2017. Podľa tohto ustanovenia je predpokladom dočasného pridelenia na dobu neurčitú iba samotná existencia neobsadeného miesta na súde, na ktorý je sudca dočasne prideľovaný (takýto sudca je však vždy uzrozumený s tým, že je dočasne pridelený na neurčitú dobu). Takéto dočasné pridelenie často trvá niekoľko rokov, v určitých prípadoch dokonca až 10 rokov. V tomto čase si sudca vybuduje sociálne a domáce vzťahy s novým pracoviskom a zmení svoje funkcie v súlade s novými služobnými povinnosťami. Napriek tejto zmene neexistuje záruka, že dočasné pridelenie nemôže byť kedykoľvek zrušené, a to aj zo strany predsedu súdu, ktorý ho schválil. Rozhodnutie o tom síce podlieha súdnemu preskúmaniu, ale počas súdneho konania sa vykoná a sudca musí počkať na výsledok konania na tom pracovnom mieste a na tom orgáne, z ktorého bol dočasne pridelený (pozri článok 36 ZSV). To robí prácu sudcu závislou od rozhodnutí kolégia sudcov VSS a predsedu súdu, ktorý ho dočasne prideliť, čo by mohlo byť dôvodom na vyvíjanie nátlaku pri konkrétnych rozhodnutiach. Tak možno podľa názoru vnútroštátneho súdu využiť inštitút dočasného pridelenia na vyvíjanie nátlaku na určitých sudcov, čo umožňuje svojvôľu vnútri súdnictva.

Hlavné tvrdenia účastníkov konania vo veci samej

- 19 Navrhovateľ tvrdí, že odporkyni nemusí nahradiť žiadne trovy konania, keďže mal dôvod na začatie konania, avšak od pokračovania v konaní upustil iba preto, lebo súdy porušili jeho procesné práva. Odporkyňa je oprávnená angažovať drahých advokátov, ale náklady na ich činnosť nemá znášať navrhovateľ. Navrhovateľ okrem toho na viacerých súdnych inštanciách uvádza, že bolo porušené jeho právo na spravodlivý proces a že názor SRS, že neexistuje základ pre to, aby boli odporkyni nahradené trovy konania, sa nemá nanovo skúmať.
- 20 Odporkyňa uplatňuje, že v lehote podala návrh na náhradu trov konania, a žiada nahradenie nákladov na služby advokáta [vo výške 425 leva (BGN)], ktoré zaplatila.

Krátko odôvodnenie podania návrhu na začatie prejudiciálneho konania

Predmet sporu a súvislosť medzi týmto predmetom a právom Únie

- 21 Ako bolo vysvetlené vyššie, v čase podania návrhu na začatie prejudiciálneho konania bol v konaní neukončený už len spor o náhradu trov konania.
- 22 Vnútroštátny súd najprv poukazuje na to, že na základe navrhovateľom vyjadrených obáv, že je obeťou zaujatých sudcov, by nezodpovedanie tejto námietky mohlo predstavovať porušenie článku 6 [Európskeho] dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čo môže mať aj finančné dôsledky pre štát. Podľa názoru súdu si to vyžaduje vyčerpanie všetkých prípustných opravných prostriedkov, vrátane tých, ktoré vyplývajú z práva Únie, aby sa odstránili akékoľvek pochybnosti o nestrannosti sudcov rozhodujúcich v tejto veci.
- 23 Vnútroštátny súd ďalej na odôvodnenie súvislosti medzi predmetom sporu a právom Únie vykladá judikatúru Súdneho dvora k článku 19 ods. 1 druhému pododseku ZEÚ takto:
- 24 Podľa názoru Súdneho dvora môže každý súd, ktorý by prípadne mohol uplatňovať právo Únie, brániť svoju nezávislosť voči vonkajším faktorom, ktoré by mohli ovplyvniť jeho nezávislosť, a to aj keď predmet konania vo veci samej priamo nespadá do oblasti príslušnosti Európskej únie (rozsudok z 27. februára 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, body 32 až 37). Inými slovami, už podľa ustanovenia článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ je nezávislosť každého vnútroštátneho súdu, ktorý je abstraktne poverený výkonom súdnictva v prípadoch, v ktorých je možné vo veci samej podať návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, otázkou práva Únie a nie iba vnútroštátneho ústavného práva (rozsudok z 26. marca 2020, Miasto Łowicz a Prokurator Generalny, spojené veci C-558/18 a C-563/18, EU:C:2020:234, body 34 a 35).
- 25 Samozrejme, vnútroštátne súdy nemôžu podať návrh na začatie prejudiciálneho konania na obranu svojej nezávislosti, keď len abstraktne zastávajú názor, že by mohla byť negatívne ovplyvnená, ale len vtedy, keď existuje skutočná okolnosť, ktorá súd oprávnený rozhodnúť vo veci privádza do situácie, v ktorej by bolo možné spochybniť jeho nezávislosť (rozsudok z 26. marca 2020, Miasto Łowicz a Prokurator Generalny, spojené veci C-558/18 a C-563/18, EU:C:2020:234, body 46 až 48).
- 26 V tomto prípade súdy vyššieho stupňa podľa článku 278 ods. 3 GPK vydali pokyny vnútroštátnemu súdu, aby rozhodol o otázke trov konania v zastavenom konaní. Hoci toto konanie bolo zastavené a uznesenie o zastavení konania nadobudlo právoplatnosť, jeden z účastníkov konania tvrdí, že je dotknutý porušením nezávislosti vnútroštátneho súdu, ktorý odmietol uložiť mu povinnosť nahradiť trovy konania. Navrhovateľ v konaní tvrdí, že vnútroštátny súd už

rozhodoval o nároku uplatňovanom voči nemu a rozhodol, že je neodôvodnený, čím sa spor skončil.

- 27 Zároveň odporkyňa v konaní napadla otázku trov konania na dvoch riadnych súdoch bulharského právneho systému, [ktorých senáty] boli obsadené aj dočasne pridelenými sudcami. Tieto súdy rozhodli, že pokiaľ ide o trovy konania, konanie ešte nie je ukončené, na čo konanie vrátili vnútroštátnemu súdu, a ich názor, že konanie stále prebieha, je pre tento súd záväzný. To je otázka vnútroštátneho procesného práva, má však súvislosť so sudcovskou nezávislosťou a možnosťou dávať pokyny vnútroštátnemu sudcovi, na základe čoho ide o prípad uplatnenia článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ [rozsudok zo 6. októbra 2021, W.Ž. (Senát pre mimoriadne preskúmanie a verejné veci Najvyššieho súdu – vymenovanie), C-487/19, EU:C:2021:798, bod 94].
- 28 V súvislosti s vyššie uvedeným je potrebné posúdiť, do akej miery sa má vnútroštátny súd považovať za viazaný pokynmi vyšších súdov (pričom to je stanovené vo vnútroštátnom práve, konkrétne v článku 278 ods. 3 GPK), aj keď senáty boli obsadené dočasne pridelenými sudcami. Ide o otázku nezávislosti súdu (od ktorej priamo závisí ďalšie napredovanie tohto konania), a tak existuje dôvod usudzovať, že článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ je uplatniteľný.
- 29 Napokon vnútroštátny súd pre úplnosť uvádza, že pri skúmaní otázky výšky nároku na náhradu trov konania sa s prihliadnutím na mienku navrhovateľa, podľa ktorej odporkyňa využila drahé advokátske služby, musí posúdiť aj to, či a do akej miery sa má vyhovieť návrhu odporkyne čo do výšky. O tom sa vo vnútroštátnom práve uznáva, že existuje záväzná tarifa Višš advokatski savet (Najvyššia rada advokátov, Bulharsko), o čom existuje judikatúra Súdneho dvora [rozsudok z 23. novembra 2017, CHEZ Elektro Bulgaria a FrontEx International, (spojené veci) C-427/16 a C-428/16, EU:C:2017:890].

Prejudiciálne otázky

- 30 Súdny dvor mal nedávno príležitosť rozhodnúť o tom, či je možnosť dočasne prideliť sudcu stanovená vo vnútroštátnom právnom systéme nezlučiteľná so štandardmi na zaručenie nezávislosti súdov [pozri rozsudok zo 16. novembra 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim, (spojené veci) C-748/19 až C-754/19, EU:C:2021:931]. Išlo o poľský zákon, podľa ktorého orgán výkonnej moci (minister spravodlivosti), ktorý zároveň vykonáva aj funkciu generálneho prokurátora, môže vymenovaných sudcov dočasne prideliť z jedného súdu na druhý.
- 31 Podľa bodov 78 až 86 rozsudku zo 16. novembra 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim, (C-748/19 až C-754/19, EU:C:2021:931) sa vnútroštátny súd pri skúmaní prípustnosti dočasného pridelenia sudcov z hľadiska zaručenia nezávislosti súdov musí riadiť podľa toho, či dočasné pridelenie vykonal štátny orgán bez akéhokoľvek vplyvu na súdne konanie, či sa dočasné pridelenie uskutočnilo so súhlasom sudcu alebo bez neho, či sa výber dočasne

pridelených sudcov a ukončenie dočasného pridelenia uskutočňuje podľa vopred známych kritérií a či sú odôvodnené, ako aj či je možné rozhodnutia o dočasnom pridelení a jeho ukončení napadnúť na nezávislom a nestrannom súde.

- 32 Na tomto mieste treba venovať pozornosť niektorým rozdielom v situácii v Bulharsku v porovnaní s dočasným pridelením sudcov v Poľsku zo strany ministra spravodlivosti. Po prvé dočasné pridelenie sudcov sa v Bulharsku uskutočňuje rozhodnutím justičných orgánov. Po druhé dočasné pridelenie na dobu dlhšiu ako tri mesiace sa uskutočňuje len so súhlasom sudcu. Po tretie aj keď chýbajú kritériá na začatie dočasného pridelenia, existujú kritériá na jeho ukončenie kolégiom sudcov VSS a zdajú sa byť objektívne (pozri vyššie bod 14).
- 33 Preto musí byť ako prvá zodpovedaná otázka, či sa kritériá stanovené v rozsudku zo 16. novembra 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim, (spojené veci C-748/19 až C-754/19, EU:C:2021:931) nemajú uplatniť iba vtedy, keď dočasné pridelenie nariadil orgán výkonnej moci, ale aj vtedy, keď ho vykonal riadiaci orgán súdnictva, ktorý má voči zákonodarnej moci a vláde nezávislé postavenie (prvá prejudiciálna otázka).
- 34 Ako druhé treba vyjasniť, či neexistencia súdne preskúmateľných predpokladov pre výber sudcov na začiatku dočasného pridelenia stačí na to, aby negatívne ovplyvnila sudcovskú nezávislosť porušujúc článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ. Treba zohľadniť, že článok 227 ods. 7 ZSV stanovuje abstraktné predpoklady pre výber pri dočasnom pridelovaní, ktoré však nie sú súdne preskúmateľné (druhá prejudiciálna otázka).
- 35 Ako tretie by bolo treba zodpovedať, či sa zakotvenie zákonných predpokladov pre ukončenie dočasného pridelenia, ktoré sa javia byť objektívne (pozri vyššie bod 32), nestáva bezvýznamným kvôli spôsobu uplatňovania práva zo strany VSS, ktorý dokonca ani podľa mienky niektorých jeho členov nie je jednotný (pozri vyššie bod 16). Všeobecnejšie ide o otázku, či svojvoľné uplatňovanie práva príslušnými vnútroštátnymi správnymi a súdnymi orgánmi napriek existencii zákonom stanovených objektívnych predpokladov pre dočasné pridelenie nemôže viesť k porušeniu štandardu nezávislosti podľa článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ (tretia prejudiciálna otázka).
- 36 Ako štvrté treba poznamenať, že v správach podľa postupu spolupráce a kontroly bol zistený systémový problém s kontrolou dočasného pridelenia sudcov, pričom v správe z 13. novembra 2018 [COM(2018) 850 final] boli vyjadrené pochybnosti o tom, že dočasné pridelenie, ktoré nie je podrobené kontrole, sa môže stať alternatívnou kariérnou cestou, ktorá nie je stanovená v zákone, čo vedie k „rizikám pre nezávislosť“ (o záväznom účinku rozhodnutia o zavedení postupu spolupráce a kontroly pozri bod 2 výroku rozsudku z 18. mája 2021, Asociația „Forumul Judecătorilor din România“, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 a C-397/19, EU:C:2021:393). Preto sa musí zohľadniť špecifický kontext Bulharska a Rumunska ako krajín, pre ktoré platí postup spolupráce a kontroly, a zodpovedať otázka, či slabiny systému dočasného pridelovania

zistené v rámci postupu spolupráce a kontroly, ktoré neboli odstránené (alebo boli odstránené, ale dodatočne boli opätovne zavedené zákonom), možno považovať za odstránenie záruk vo vzťahu k dočasnému prideleniu ako porušenie požiadavky nezávislosti podľa článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEU (štvrtá prejudiciálna otázka).

- 37 Ak budú predchádzajúce otázky zodpovedané v tom zmysle, že ide o porušenie požiadavky nezávislosti dočasne pridelených sudcov, ako piata by mala byť zodpovedaná otázka, aké dôsledky má zistený nedostatok nezávislosti (piata prejudiciálna otázka).
- 38 Treba zohľadniť, že podľa rozsudku z 5. októbra 2010, Elčinov, (C-173/09, EU:C:2010:581) záväzné pokyny súdu vyššieho stupňa stratia záväznosť, ak nezodpovedajú právu Únie. V tomto prípade sa žiada o usmernenie, [za akých okolností] by táto záväznosť zanikla, ak pokyny síce nie sú v priamom rozpore s právom Únie, avšak udelil ich orgán, ktorý prípadne nezodpovedá štandardom práva Únie. V tomto prípade treba mať na zreteli i to, že pokyny [vnútroštátneho súdu vyššieho stupňa] sa netýkajú rozhodnutia vo veci samej, ale sú procesnoprávnej povahy (pozri vyššie bod 27).